

APÓ SOM SZÁMLÁI

Talán apó som volt az, aki még idejében figyelmeztetett, hogy nem lehet állandóan a padlót bámulni. Alapvetően nem tévedett, de azért nem volt mindig ilyen kétségbeejtő a helyzet. Valaha emelt fővel jártunk mindketten, és könnyen el tudtuk viselni a hétköznapokat. Nagybetűs életünk minden fárasztó kihívását, kudarcát és gyötrelmét diadalmasan fel tudtuk használni arra, hogy megmutassuk magunknak, egymásnak, a szomszédoknak, a kontyos házmesternőnek, minden magántanítványodnak, a lelkes befutó és a lerobbant kifutó generációknak, szóval az egész világnak, hogy mi még pofátlanul fiatalok és erősek vagyunk, minket nem környékezhetsz meg semmilyen kiégés, semmilyen depresszió, emlékszem, a számláinkat is rendszeresen, precízen fizettük. És aztán egyik pillanatról a másikra minden tönkrement. Fogalmam sincs, mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás, de egyszerre elkezdtek kerülgetni egymást abban a kellemetlen levegőjű, túlságosan is napsütötte lakásban. Mintha igyekeztünk volna menekülni minden olyan helyzettől, ami néha megkövetelte volna, hogy csak egy gyors, rövid beszélgetést is lefolytassunk egymással. Mit szépítem... szépen, lassan bekattanunk. A számlák meg csak gyűltek. Hirtelen már nem fizettünk egy fillért sem. Nem éreztük jelzésértékűnek az internet egyre gyakoribb kimaradását, a szaporodó áramszüneteket, de még a szennyvíz ismétlődő feltörését sem, ami akkoriban kezdte a maga pokoli szagával előnteni a házban az egész földszintet. Te egyébként is hajlamos voltál arra, hogy a háztartási ügyeket túlságosan is könnyedén kezeld, úgy voltál vele, a legaggasztóbb, legkényelmetlenebb problémák is megoldódnak maguktól, ha nem engedünk minden rossz melegágyának, a mély, genetikailag kódolt, de szorgalommal és éberséggel jól kezelhető stressznek. Velem viszont valami mindig azt éreztette, hogy kizárólag a pánik lehet egészséges reakció az igazán nehéz élethelyzetekre, legyenek azok otthoni ügyek, vagy összetettebb, házon kívüli jelenségek. Azért remélem, tudod, hogy én ameddig csak képes voltam rá, próbáltam tudományt sem venni a nagyvonalú hanyagságról... de nem is ez számít, hiszen ezek csak járulékos dolgok. A heti szokásaink terén beállott radikális változások már sokkal aggasztóbb jelek voltak, nem hagyhattuk őket figyelmen kívül, ezeket te sem voltál képes csak úgy szőnyeg alá söpörni... hogy például már nem jártunk le a Marcipánba fröccsözni, és le-

mondtuk a Disney-pluszt is, amit annyira szeretted, és tény, hogy még én is megtaláltam rajta a *Fürkészszárnyat*, minden idők legjobb rajzfilmjét, ami hiába volt csak egy gyenge spinoff a klasszikus *Kacsamesék*hez, engem órákra ki tudott szakítani a valódi világból. És aztán tovább, szépen elkezdtuk kihagyni a mozis pénteket, nem váltottuk ki az úszóbérleteket sem, és úgy általában, csak hagytuk, hogy a napok a maguk nyers erejével átgyalogoljanak rajtunk, ahogy a csődfélelem elől rohanó headsetes üzletemberek is szenttelenül át szoktak gázolni drága bőrcipőjünkkel a földre hullott áruházi prospektusokon. Az apósom szeretett folyton szaglászni, gyorsan észrevette a helyzetet, és mondom, még figyelmeztetett is, hogy „nem lesz ez így jó, fiam, először egymást unjátok meg, aztán majd az egész életet”. Április volt, péntek délután, amikor úgy döntöttünk, hogy ez most már tényleg nem mehet így tovább, szembe kell néznünk a ténnyel, ezért leültünk beszélgetni. És kimondtuk... kimondtuk, hogy valami nagyon rossz van a levegőben. Hogy mennyire szánalmas az, hogy hirtelen megmagyarázhatatlan és érthetetlen okokból ennyire mélyre kerültünk, hogy délutánokat vakarózunk át úgy, hogy nem is érünk egymáshoz, alig váltunk csak egy szót is a másikkal, és munka után csak a saját sarkainkba vackolva faljuk a gluténmentes csipszet, hogy végül mocskosan, utcai ruhában, zuhany nélkül dőlünk ki a lakás bármely két különböző pontján, ahol éppen legyűr minket az álom. És aztán persze mindig minden kezdődik előről. De abban is megállapodtunk, hogy igazából jelenleg igazából egyedül sem lennénk jobb bőrben, vagyis a probléma sokkal mélyebb, mint egy szimpla párkapcsolati válság. Egyszerűen csak meguntuk az életet. Erre kellett megoldást találni. „Az alprazolám nem méreg!”, ordítottam neked a konyhában, miközben te egy borosüveggel szenvedtél a pulton ülve. Csak próbálsz némán forgatni azt a rozsdás dugóhúzó, talán nem is a bor utáni vágy, hanem az irántam érzett undor akadályoz abban, hogy rám nézz. Utáltam ezt, annyira cinikus tudsz lenni ezzel a hallgatással. „Jó, akkor tudsz jobbat?” Az alprazolám elsősorban izomlazító, nyugtató és antiepileptikus hatású gyógyszer, de minden frontinfaló ismerősöm arról számolt be eddig, hogy kiváló kedélyjavító készítmény is. „Jobb, mint a terápia. Úgysem lennél hajlandó komolyan venni, ezt legalább csak le kell nyelned, és jó éjszakát.” Bár hazudtam, legalábbis bizonyos értelemben mindenképpen, mert az alprazolám eléggé ijesztő hatásokkal is tud járni, ezt volt szerencsém a saját bőrömön is megtapasztalni egyszer régen, amikor az érettségi szünetben végleg kidobott az a folyton csücsörítő szájú, vörös hajú kislány, akivel már tizedikben jártunk, és akiről akkoriban azt hittem, hogy majd a mezítlásas menyasszonyom lesz egy kis

vidéki kápolnában, ugyanis miután ez megtörtént, bevettem hat vagy hét szemet is, azt hiszem, fél milligrammos tabletták voltak, és az éjszakát tényleg megkönnyítették, ez igaz, de miután felébredtem, azonnal szét akartam verni a nappaliban azt a régi, feketefenyő íróasztalt egy húsklopfolóval, meg is tettem volna, ha apám nem fog le. De a terápiával szemben talán még ennél is komolyabb averzióim voltak. Ezeket úgy hívják, pénz. Az a pénz, ami nincs. A pénz az, ami nincs. Persze neked mindegy volt, te csak elszenvedsz nyugiban a kis cabernet sauvignonoddal, és ha sikerül kipiszkálnod a dugóját, ismét legalább hét órára teljesen ignorálhatod a társaságomat, hogy aztán megint ott legyünk, ahol most, csak már túl egy újabb felesleges etappon. „És mi is a baj a terápiával? Jobb ezeket az agypusztító bogyókat falni?” Tudtam, hogy bedobod ezt a „természetesen a hosszú életért” dolgot. „Szerinted ér annyit? Egy kisebb vagyon, mire egy bölcsész nő megállapítja, hogy azok alapján, ahányszor kölyökkoromban rányitottam a szüleimre, ennyi és ennyi szorongásra számíthatok még, amíg lehúzom a rolót. Ezzel lennék előrébb? A bogyók legalább tényleg hatnak.” Legalábbis én bíztam benne, hogy hatnak. Pénz már tényleg nem nagyon volt a háznál, nemcsak hogy terápiára, de a közüzemi számlák kiegyenlítésére sem, ugyebár. Ahogy kirántod a dugót, a könnyököd durván bevered a szekrénybe. Hangosan káromolsz, engem, a szekrényt, az alkoholizmusodat, ezt az egész lehetetlen állapotot. Tudom. Nekem is elegendem van. Én sem hiszek már semmiben. És nem tudtam elhinni azt sem, hogy nem érted, én csak a leggyorsabb és legbiztosabb megoldást kerestem, azt akartam, hogy újra örülni tudjunk a nap-sütésnek, egy forró teának, a hóesésnek, a szabadnapoknak és a még mindig nem teljesen kihűlt, fiatal testünknek. Mert azt hittem, még van remény. De akkor már nem hittél bennem, és én is csak egy idegesítő emléktárgy lettem a szemedben arról, amire ha ránéztél, még erősebben érezted, hogy mennyire kifordult itt minden önmagából. Mikor fogjuk befizetni a számlákat? Semmink sincs már, vagy csak teszünk mindenre, amink van? Ér még valamit az a néhai bizalom, amivel a szebb napokon egymáshoz közeledtünk? Ér még valamit az a fogadalom, amit pár éve nyáron tettünk egymásnak arról, hogy ha sikerül időben befejeznem a doktorimat, akkor elhagyod a fogamzásgátlót? Íme, az ember; a zsebéből kilógnak a kérdések, és megőrül, miközben keresi a nem létező válaszokat, mint egy kis, fekete szőrű rágcsálót a sötét nappaliban, ami nincs is ott. Nem akarok arra az ostoba frázisra gondolni, hogy „ne aggódj, innen csak fölfelé vezet az út,” ahogy az apósom is szokta mondogatni, mert van ebben a mondatban valami mélyen baljós másodlagos jelentés. Sajnos, nem érezhetem a haladásra ösztönző

erőt egy olyan mondatban, ami ennyire bagatell, mókás tényezőnek tekinti a bukást. A beszélgetések elkezdtek ismétlődni, átmenetileg valamelyest rendszeressé is váltak, ha rendszernek nevezhető az, hogy hetente kétszer pár órát ordibáltunk egymással magatehetetlenségünkben. Aztán persze ismét ritkultak, hogy végül újra teljesen kikopjanak a hétköznapiakból. És miután sem a gyógyszerben, sem a terápiában nem tudtunk megállapodni mint lehetséges megoldásokban, az állandó szorongás, a szünni nem akaró kudarcérzet, a fájdalmas mozdulatlanlanság és az egymás, valamint az önmagunk iránt érzett undor egyszerű, de tragikus felismerésre juttatott minket, amiben hosszú idő után végre először igazán fenntartások nélkül, kölcsönösen tudtunk osztozni: az életünknek vége. Már tényleg minket is csak egy isten menthetne meg, ha nem tudná mostanra mindenki, hogy olyan nincs, hogy „isten”. Legalábbis általános isten, olyan biztosan nincs. Csak privát, személyes kisistenek vannak, akiket mi ketten már végérvényesen kiűztünk magunkból ezzel az állapottal. Valószínűleg ez a privát, istentelenítő kiüresedés eredményezte döntésünk tragikus mivoltát is: hogy egyszerűen csak meg fogunk halni... mindketten együtt és egyszerre. Hihetetlen volt átélni, hogy ezek után milyen gyorsasággal szívódott fel az életünkből minden céltalan toporgás és bizonytalanság. Valahol egyszerre nevetséges és szánalmas, ahogy ez a drámai módon tette kész halálvágy hirtelen tényleg valódi, produktív egységet kovácsolt közöttünk. Grotzeszk módon, mintha ettől hirtelen még a hangulatunk is nagymértékben javulni kezdett volna, ezt a javulást pedig úgy éltük meg, mint a vidám záróakkordját egy szomorú etűdnek, ami egy hiányosan leélt, rövid élet volt: a mi kis életünk. Szóval ez lett a döntés. A hévet választottuk. Egyszerűnek tűnt, és stílusosnak is, ha még számított valamit a stílus. Apósomnak azt mondtuk, hogy elutazunk pár napra, hogy kibeszélhessük a dolgainkat, jó lenne, ha egy kicsit kettesben lehetnénk, és nem telefonálgatna folyton az orvosok meg a testmozgás fontossága miatt. Ez lett a mániája, de se baj... csak segíteni akart. Lényegében mindent sikerült egy pillanat alatt elrendeznünk. Egy vasárnapi hajnalt választottunk. Amikor kiértünk, pont az várt minket, amire jó esetben számítottunk, teljesen üres volt az állomás, egyedül egy hajléktalan férfi feküdt a bodega melletti padon, de ahogy enyhén pirkadni kezdett, felállt és fájdalmas lassúsággal elkezdett cammogni a lakótelep irányába vezető út szélén. Egy pillanatra megtorpantunk, mintha azt hittük volna, hogy ha meglát minket, azonnal rájön, hogy mire készülünk, és akkor akár baj is lehet, de nem történt semmi. Csak bandukolt, mi pedig figyeltük ezeket a nehéz lépéseket, a lassú távolodását, és közben tudtuk, hogy kölcsönösen ugyanarra gondol-

lunk, hogy bár mi is pont onnan jövünk, ahová most ő tart, de az teljesen biztos, hogy vissza már nem megyünk soha, mert mi most itt, ezen a szent helyen, szépen ki fogjuk préseltetni magunkat az első hévvel, és ez így lesz a legjobb mindkettőnknek. Csípte a szemem az állott húgy szaga. Éreztem, hogy lassan ideje elbúcsúznom tőled, de azt nem tudtam eldönteni, hogy ebben a helyzetben mennyire lenne mesterkéltnél, ha megpróbálnálak őszintének, szinte hitvesinek tűnő szeretettel megcsókolni, így végül csak egy ügyetlen, gyenge pusztit nyomtam az arcodra, de láttam rajtad, hogy még ezt sem fogadod szívesen, inkább beledörzsölöd a helyét a válladba. Nem tudtam neheztelni rád, még ezért sem. Az ilyesminek már nem volt valódi jelentősége. Elkezdtünk kézen fogva lépdelni a peronok felé. Különös volt, de alig remegtél. Ekkor szerintem már hetek óta nem gondoltunk a számláinkra. Minek, hiszen hamarosan megszűnik minden földi gondunk. Azért valahol jó volt tudni, hogy már semmi sem számít. „Lenni vagy nem lenni...?” Apósom mindig orrom alá dörgölte a bölcsészvégzettségemet. Itt értettem meg, hogy mire is gondolt. Milyen lét az, ami kirágja önmagából a holnap lehetséges alternatíváit? Hamis vagy-vagy az egész, a létezés csak a semmi és a semmi közötti választás ténye, a mindenkor bármit is ígérő álvalóság látszatának alternatívája... vagy valami ilyesmi. Hogy lehet ez kérdés? Nem tudom, miért éreztem úgy, hogy szükségem van ezekre a hitvány gondolatokra az öngyilkosságomat közvetlenül megelőző néhány percben... de mindegy is volt, mert akkor távolról lassacskán hallhatóvá vált, hogy már közeledik az első járat. Behemót, csikorgó acélféreg, ami a szabadulás ígéretével érkezik. Végre. Jó helyet választottunk, pocsék ez az egész környék, és nem egyszer láttuk már, hogy olyan, mintha meg sem állna itt ez a dög, csak átsuhan az állomáson, hogy jobb helyekre haladhasson tovább. Mi azért igyekeztünk minél előrébb állni, hogy a lehető legnagyobb sebességében kapjuk el a vonatot, így rövidebb és gyorsabb lesz maga az esemény is, gondoltuk. Azt hittem, mint egy marék ropit, úgy össze fogom hirtelen roppantani a csontocskákat az ujjaidban, de neked már ez sem fájt, nem jeleztél semmit, miközben én csak egyre erősebben markoltam, szorítottam a tenyeredet. Nem félelemnek nevezném azt, ami ekkorra kialakult bennem, inkább izgalomnak, egy ismeretlen, kerítések helyett kérdőjelekkel határolt csodaország megismerési izgalmának. Ahogy közeledni láttuk a kissé lassuló, de a gyors és hirtelen halálhoz még mindig megfelelő sebességgel haladó járművet, megrogyasztottuk a térdeinket, hogy a megfelelő pillanatban ugrásra készek legyünk mindketten. És a megfelelő pillanatban, jól kiszámítva a lehető legbiztosabb hatást, éppen el is rugaszkodnánk a perontól, hogy a

vonat elé vessük magunkat, de akkor hirtelen történik valami. Talán azt is mondhatnám, hogy megelőznek minket. Ahogy közeledett a jármű, pont a megfelelő pillanatban, egy középkorú, ballonkabátos férfi, kézen fogva óvodás korú kislányával, a semmiből rohan elénk, szinte súrolnak minket, de egészen közélről láttuk, ahogy az elsuhanó vonat elé vetik magukat. Mi hátrahőköltünk, majd fenékkal a földre vágódtunk. Nem hiszem, hogy az egész lett volna csak egy másodperc is. Még mindig szorítottam a kezedet. Az ajtók becsapódása után a járat szokásos zörgésével újra felszívja magát, lassan elindul, hogy hirtelen felpörgő sebességváltozásával elhajtson az állomásról. Csend. Egy ideig nem történik semmi. Majd feltápáskodunk, és elengedem a kezed. Közelebb mentünk, szavak és szemkontaktus nélkül döntöttünk úgy, hogy még a mentők és a hullaszállítók előtt akarjuk látni közélről azt a szörnyűséget, ami most itt történt. De ahogy közelebb léptünk, a férfi és a kislány hirtelen felpattantak a sötétségből a peronra, hangerősen kacagtak, nem volt rajtuk semmilyen külső nyom, csak az a sok homok a ruhájukon, a férfi gondosan megigazította a kislány kabátkáján a kapucnit, majd mosolyogva elsétáltak. Még annyit láttunk és hallottunk, ahogy a férfi a ballonkabátját porolgatva megkérdezi a kislányt, hogy „jó volt, mi?”, ő pedig okos kis léptekkel bólogat, miközben eléri a kijáratot, és eltűnnek. Mi is hazamentünk.